

TİROİDEKTOMİYE BAĞLI N. LARYNGEUS SUPERİOR YARALANMALARI VE AMELITA GALLI-CURCI

N. Superior Laryngeal Injuries after Thyroidectomy and Amelita Galli-Curci

Bahadır Külâh¹

Belkız Berna Külâh²

¹Prof. MD, FACS, Bozok University School of Medicine, Department of General Surgery

²Staff, Zekai Tahir Burak Woman Health, Training and Research Hospital, Department of Anaesthesiology and Reanimation

ÖZET

Çalışmamızın amacı geçirmiş olduğu tiroidektomi sonrası N. Laryngeus Superior'un eksternal dalının yaralanmasının, ünlü opera sanatçısı A. Galli-Curci'de vokal performans kaybına yol açtığı konusundaki iki farklı görüşü tartışmaktır. N. Laryngeus Superior'un eksternal dalı krikotiroid kasının tek motor innervasyonu olup, özellikle opera sanatçılarında yüksek frekanslı seslere çıkıldığında vokal kordların tek taraflı gerilmesini sağlar. Bu sinirin yaralanması vokal performans üzerinde olumsuz etkilere sahiptir. Günümüzde bazı araştırmacılar A. Galli-Curci'deki vokal performans kaybının geçirmiş olduğu tiroidektomiyle ilişkili olduğunu kabul ederken, bir kısım araştırmacılar bu performans kaybının ileri yaşla ilişkili olduğunu savunurlar. Bizim görüşümüz ise A. Galli-Curci'deki performans kaybı geçirmiş olduğu tiroidektomiden ziyade uzun yıllar büyüyen guatrının trakeaya yaptığı basıyla ilişkili olduğu yönündedir.

Anahtar Kelimeler: Tiroidektomi; Superior Laryngeal Sinir Hasarı; Amelita Galli-Curci.

ABSTRACT

Our study aimed to discuss the two different views on the same subject related with the evidence that the thyroidectomy performed on Amelita Galli-Curci had affected her vocal performance. The external branch of Superior Laryngeal Nerve is only motor innervation of Cricothyroid muscle which increases the tension of the ipsilateral vocal fold during vocal performance require high frequency particularly in opera singers. SLN injury has unfavourable effects on vocal performance. Currently some authors agreed that, vocal performance loss of A. Galli-Curci clearly linked with her thyroidectomy whereas others suggests that his vocal performance loss had related with her advanced age. According to our view, vocal performance loss of opera singer seems to be related with long running tracheal compression of goitre rather than thyroidectomy.

Keywords: Thyroidectomy; Laryngeal Nerve Injury; Amelita Galli-Curci.

GİRİŞ

Tiroidektomi sonrası karşılaşılabilecek muhtemel sinir yaralanmalarından birisi de Laryngeal Superior sinirinin eksternal dalıdır. Inferior Laryngeal sinirle karşılaştırıldığında daha ince olması, anatomik seyrinin cerrahlarca daha az bilinmesi ve girişim sırasında bu sinirin korunmasına yönelik bilgilere ders kitaplarında daha az yer verilmiş olması, özellikle tiroidektomi sırasında üst kutuplar bağlanırken yaralanma riskini arttırmaktadır. Bu sinirin yaralanması yüksek oktavlı seslerin çıkarılmasında özellikle opera sanatçılarında performans düşüklüğüne yol açar. Çünkü krikotiroid kasın gerilmesinden sorumlu bu sinir yaralandığında yüksek oktavlı seslerin gerektirdiği krikotiroid kasında gerilme

Lokman Hekim Journal, 2015;5(1):5-8

Received: 10.12.2014; Accepted: 19.12.2014

Correspondence Author: Bahadır Külâh, M.Kemal Mahallesi 2140 Sok.7/10 Söğütözü Ankara – Türkiye bakulah@gmail.com

istenilen  l de ger ekleŒemez. GemiŒte Laryngeal sinirin eksternal dalının yaralanmasının etkilerini daha anlamlı ifade edebilmesi açısından, bu sinire yine bu ameliyat sonrası yüksek oktavlı seslere çıkışında performans d Œ kl ğ  yaŒadığı bilinen ünlü soprano Amelita Galli-Curci'nin (1882-1963) adı verilmiŒtir.¹

AMELITA GALLI-CURCI'NİN KARIYERİ

A. Galli-Curci 1882'de Milano'da doėmuŒtur. Milano konservatuvarı piyano bölümünden 1905'de altın madalya ile mezun olmuŒtur. Opera için bir eğitim almamıŒ olmasına rağmen yeteneği ünlü kompozitör Pietro Mascagni (1863-1945) tarafından keŒfedilerek operaya y nlendirilmiŒtir. Galli-Curci bir süre İtalya, İspanya, Mısır ve Güney Amerika'da turnelere katılmıŒtır. Ancak asıl önüne 1916'da Chicago Operası'nda sergilenen Verdi'nin Rigoletto'sunda Gilda rolüyle kavuŒmuŒ ve otoritelerce Koloratura Soprano (ok renkli seslere sahip) olarak deėerlendirilmiŒtir. Döneminin en iyi sopranolarından biri olarak kabul edilen Galli-Curci, New York ve Chicago'da birçok aılıŒlarda rol almıŒtır. Plak Œirketleri ve müzik yapımcıları o dönem için oldukça yüksek ücretlerle kendisiyle anlaŒma yapmıŒlardır. Ancak 1920'nin sonlarına doğru performansında d Œ Œ baŒlamıŒ, nihayet 1930'da operayı bırakmıŒ ve sonrasında kariyerine turnelerle devam etmeyi tercih etmiŒtir.¹

AMELITA GALLI-CURCI'NİN HASTALIėI

A. Galli-Curci 1935'de Uzakdoėu turnesinde iken Hindistan'da kuru hava ve tozlu ortamında etkisiyle performans d Œ kl ğ  belirgin bir durum kazanmıŒtır. Rawalpindi'de bir otelde tesadüfen eŒi Homer Samuels'in doktor olan bir arkadaŒıyla karŒılaŒmıŒtır. Bu doktor Chicago'dan da tanındığı ünlü cerrah Arnold Kegel'dir. Kendisini muayene eden Dr. Kegel indirekt laringoskopide trakeanın önemli ölçüde basıya maruz kaldığını, mevcut Œikayetlerinin b y m Œ tiroid bezinden kaynaklandığını belirtmiŒtir. İleri tetkikleri Tokyo  niversitesi'nde radyoloji uzmanı Prof. Dr. Nakaldzumi tarafından yapılmıŒtır. Radyolojik incelemelerde trakeanın 1.5 in kadar orta hattan sola doğru itilmiŒ olduğu ve trakea açıklığında da (apında) %50 oranında bir azalma olduğu fark edilmiŒtir (Œekil 1). Bu bulgular sonucunda tiroidektomiye karar verilir.¹

AMELITA GALLI-CURCI'NİN AMELİYATI

Cerrah Arnold Kegel 1894 Iowa doğumlu olup 1916'da Illinois Tıp Fakültesi'nden mezun olmuŒ ve 1917-1921 arasında Mayo Kliniėi'nde alıŒmıŒtır. 1930'larda birçoğu lokal anestezi altında olmak üzere, yılda 3000'den fazla tiroidektomi yaptığı bilinmektedir. A. Galli-Curci'nin ameliyatı da 1935'in 11 Aėustos'unda Arnold Kegel tarafından Chicago'da Henrotin Hastanesi'nde gerekleŒtirilmiŒtir (Œekil 2).

Œekil 1. A.Galli-Curci; Ameliyat  ncesi tiroid lojuna uyan bölgede belirgin ŒiŒlik gözlenmekte.

Œekil 2. Ameliyat lokal anestezi altında gerekleŒir. Galli-Curci bir hafta sonra komplikasyonsuz taburcu olur.

Ameliyatta Kegel'in asistanlığını doktor Rapheal Dunleavy yapmıştır. Tiroidektomi lokal anestezi altında gerçekleştirilmiş ve ameliyat sırasında bir diğer opera sanatçısı Lussy Bassoe ile Galli-Curci'ye Sevil Berberi operasından bir düet yaptırılarak performans kontrolü sağlanmıştır. Ancak A. Galli-Curci performansından pek memnun kalmamıştır. Ameliyat komplikasyonsuz tamamlanmış ve bir hafta sonra hastaneden ayrılarak Los Angeles'a dönmüştür.¹

Ameliyat sonrası "boğazında patates varmış" hissinden kurtulduğunu ifade eden sanatçı yeniden operaya dönmek istemiştir. Ancak aradan altı yıl geçmiştir ve yaşı 50'ye yaklaşmıştır. Kompozitörler ve eleştirmenler de A.Galli-Curci'nin performansını merak etmektedir. Bu nedenle Chicago Şehri Opera Şirketi beklenen fırsatı sağlamıştır. Galli-Curci 16 Kasım 1936'da bütün biletlerin satıldığı Chicago opera salonunda La Boheme'den Mimi rolünü seslendirmiştir. Ancak bu performans sonucu eleştirmenler ikiye bölünmüştür. Bir kısmı performansı mükemmel olarak değerlendirirken bir kısmı 'acıklı bir dublaj' olarak nitelemişlerdir. Amelita Galli-Curci daha sonra da birçok resitaller vermiş ve konserlerine devam etmiştir. Ancak eski performansından uzak olduğunu düşünerek 1938'de bütün anlaşmalarını iptal ederek operadan tamamen kopmuştur. Geride kalan yaşamında Dr. Arnold Kegel'le dostluğunu sürdüren ünlü soprano, resim yapmaya ve piyano çalmaya yönelmiştir. Galli-Curci 1963'de Kaliforniya'da anfizem nedeniyle yaşamını yitirmiştir.¹

TARTIŞMA

Günümüzde N. Laryngeus Superior'un eksternal dalına Galli-Curci adı verilmesine ilişkin iki farklı görüş öne sürülmektedir. Kaliforniya'daki Southern Üniversitesi Keck Tıp Fakültesi (Los Angeles) genel cerrahlarından Peter F. Crookes ve arkadaşlarına göre A. Galli-Curci'deki performans kaybı geçmiş olduğu tiroidektomi ile ilgili değildir. Her ne kadar ameliyat kayıtlarına ulaşılmamış olsalar da, ses performansındaki değişikliklerin önce hasta tarafından fark edilmesi gerektiğini, bu nedenle A. Galli-Curci'nin böyle bir değişiklikten söz etmemiş olmasını, daha da önemlisi sanatçının klinik tablosunun N. Laryngeus Superior hasarının klinik tablosuyla (ses yorgunluğu, aspirasyona eğilim vb.) benzerlik göstermediğini öne sürerek bu sinire Galli-Curci siniri adı verilmesinin haksız bir yaklaşım olduğunu iddia etmektedirler.¹

Crookes ve arkadaşlarının bu görüşte olmasının nedenlerinden birisinin de; hukuki hakları konusunda son derece hassas olduğu (ekstra kazançları konusundaki anlaşmazlıkların ilk eşinden ayrılmasına sebep olduğu göz önüne alınarak) bilinen sanatçının, ameliyat sonrası olası bir hata nedeniyle doktoru Arnold Kegel'le mahkemelik olmaktan kaçınmayacağı düşüncesidir. Oysa sanatçı ameliyatından sonra bile doktoruyla görüşmeye devam etmiştir.

Crookes ve arkadaşlarının görüşüne göre; opera sanatçılarındaki ellili yaşlardan sonra menapozal değişikliklerle de ilişkili olarak performans düşüklüğü gözlenmektedir. Bu yaştan sonra birçok Kolaratuar operacının daha düşük aralıklarda performans gerektiren lirik soprano rolüne geçiş yaptıkları bilinmektedir.¹

N. Laryngeus Superior'un eksternal dalına Galli-Curci siniri adı verilmesini doğru bulan karşıt görüş ise; Amerika Philadelphia ve İtalya Padova Üniversitesi Baş Boyun Cerrahisi bölümlerinden Staffieri ile Sataloff ve arkadaşlarının görüşleridir.² Bu araştırmacıların görüşüne göre vokal performans kaybı cerrahi travma ile ilişkilidir. Çünkü hastanın şikâyetleri tiroid bezindeki büyümeyle paralel gelişmiştir. Aina ve Hişham adlı araştırmacıların bir çalışmasında 100 gr. ağırlığı geçen tiroid bezlerinde N. Laryngeus Superior'un Eksternal dalının tiroid üst kutbunda dokuyu çaprazlama riski çok yüksek olduğu gösterilmiştir. Yine aynı araştırmacıların referans gösterdiği bir başka çalışmaya göre (Moran ve Castro) tek taraflı iatrojenik olarak forsepsle travmatize edilmiş sekiz hastada N. Laryngeus Superior'un eksternal dalının beş günde iyileşerek semptomların gerilediğini, ancak bilateral yaralanmalarda iyileşmenin en az üç ay gerektirdiğini öne sürmüşlerdir.²

Bizim görüşümüz ise; A. Galli-Curci'deki performans değişikliğinin salt cerrahi girişime bağlanamayacağı yönündedir. Çünkü 1920'li yıllarda başlayan şikâyetler sanatçının operadan 1930'da emekli olmasına neden olmuştur ki bu cerrahi girişimden yaklaşık beş yıl öncedir. Ayrıca lokal anestezi altında performans kontrolü yapılan bir cerrahi girişimde; cerrahin sinir dalının yaralanması konusunda detaylı bilgidir yoksun olması ya da böyle bir travmaya kayıtsız olabileceği düşünülemez. Günümüz tiroid cerrahisinde N. Laryngeus Superior'un eksternal dalının yaralanma riski %0-%58 arasında bildirilmektedir. Gecikmiş tiroidektomilerde tiroidin ağırlığının 100 gramı

geçtiği olgularda bu riskin yükseldiği aşıkardır. Ünlü sanatçıya yapılan cerrahi girişim kanımızca gecikmiş bir tiroidektomi girişimidir. Ancak buna rağmen performansı etkileyecek düzeydeki bir sinir yaralanmasının bir hafta sonra taburcu edilmiş bir hastada klinik açıdan gözden kaçmış olması da ihtimal dâhilinde gözükmemektedir.

SONUÇ

Sonuç olarak; Amelita Galli-Curci'nin tiroidektomisinden önce uzun yıllar boyunca büyümüş olan tiroid bezine bağlı maruz kaldığı ciddi trakea basısı, performans kaybıyla daha fazla ilişkili görünmektedir. Cerrahi girişim sonrası gelişen N. Laryngeus Superior'un eksternal dalı yaralanmalarında gözlenen değişikliklerin çoğunlukla geçici olduğu bilateral yaralanmalarda bile üç ayda tamamen iyileşme olduğu bilinmektedir.

KAYNAKLAR

1. Crookes PF, Recabaren JA. Injury to the Superior Laryngeal Branch of the Vagus During Thyroidectomy: Lesson or Myth? Ann.Surg 2001;233(4):588-593.
2. Marchese-Ragona R, Restivo DA, Mylonakis I, Ottaviano G, Martini A, Sataloff RT, Staffieri A. The superior laryngeal nerve injury of a famous soprano, Amelita Galli-Curci. ACTA Otorhinolaryngologica Ital 2013;33(1):67-71.